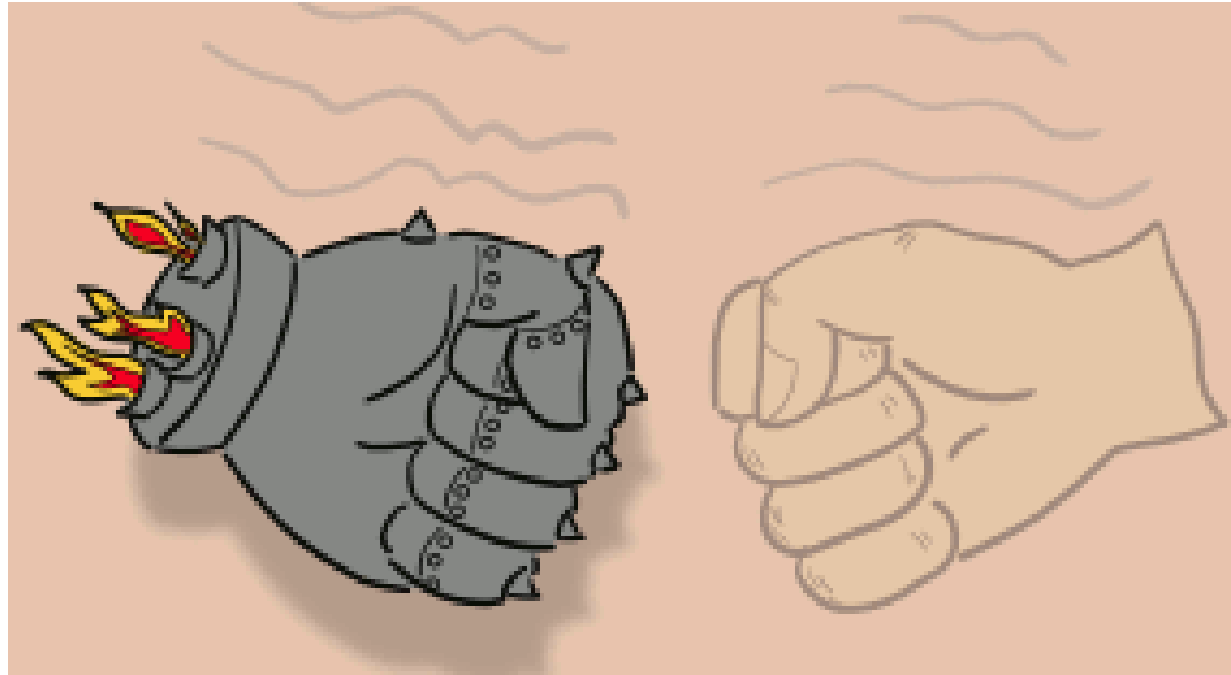

3

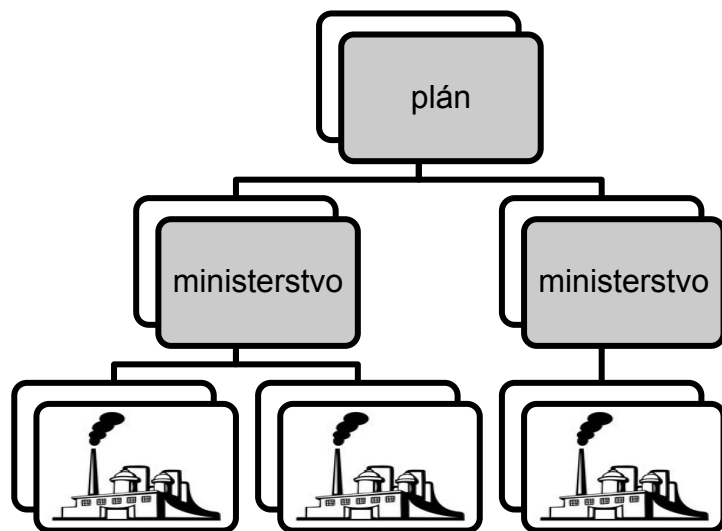

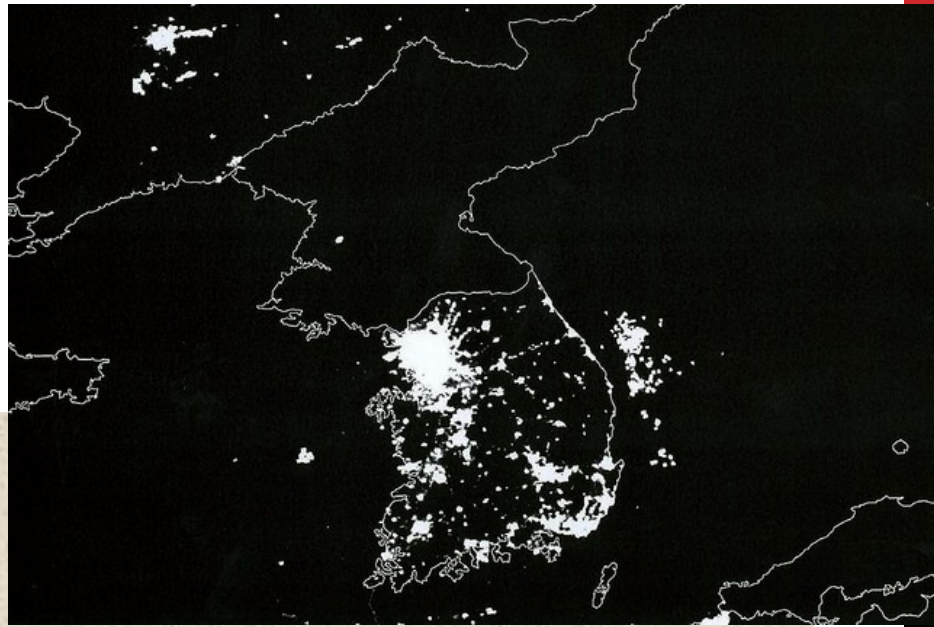
EFEKTIVNOST TRHU

KOORDINACE EKONOMIKY (CPE)

příkaz = centrálně plánovaná ekonomika

- centrální plán
- státní vlastnictví
- vertikální struktura

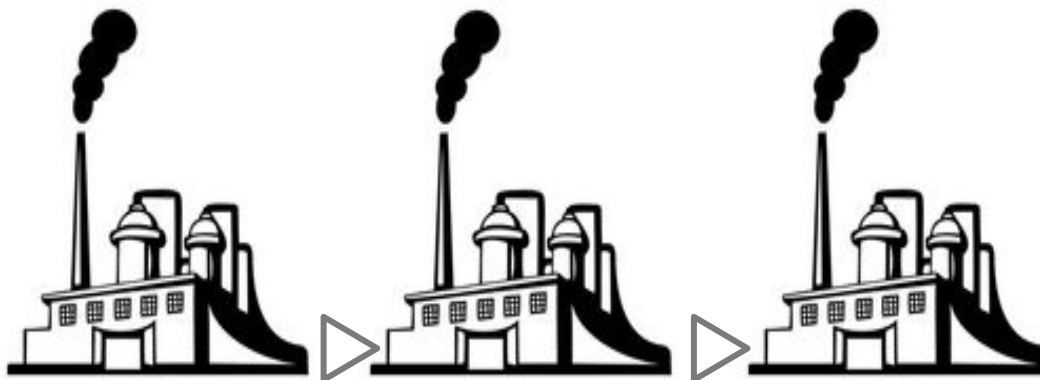

Správní komunisté vlastně vůbec nenakupovali. Společnost, kterou Kim Ir-sen stvořil, byla natolik antikonzumní, jak jen to bylo ve dvacátém století možné. Nejslavnějšími obchody v zemi byla dvě nákupní centra v Pchjongjangu, jmenovala se Obchodní dům číslo 1 a Obchodní dům číslo 2. Sortiment byl stejně vzrušující jako jejich názvy. Občané Severní Koreje neměli nakupovat, protože všechno, čeho jim bylo třeba, jim měl teoreticky poskytnout stát ve jménu Kim Ir-senovy blahovůle.

KOORDINACE EKONOMIKY (TE)

trh = tržní ekonomika

- směna
- soukromé vlastnictví
- horizontální struktura

Hladomor měl podivné vedlejší příznaky: Právě když bylo nejhůř a počet zesnulých dosahoval statisíců, zrodil se nový podnikatelský duch.

Zhroucení socialistického systému rozdělování potravin umožnilo vznik soukromého podnikání. Každý soukromý podnik spadl do kategorie hospodářské kriminality, která byla trestána deportací do pracovního tábora.

Jenže pokud se člověk nevyburcoval k nějaké formě podnikání, měl smrt jistou.

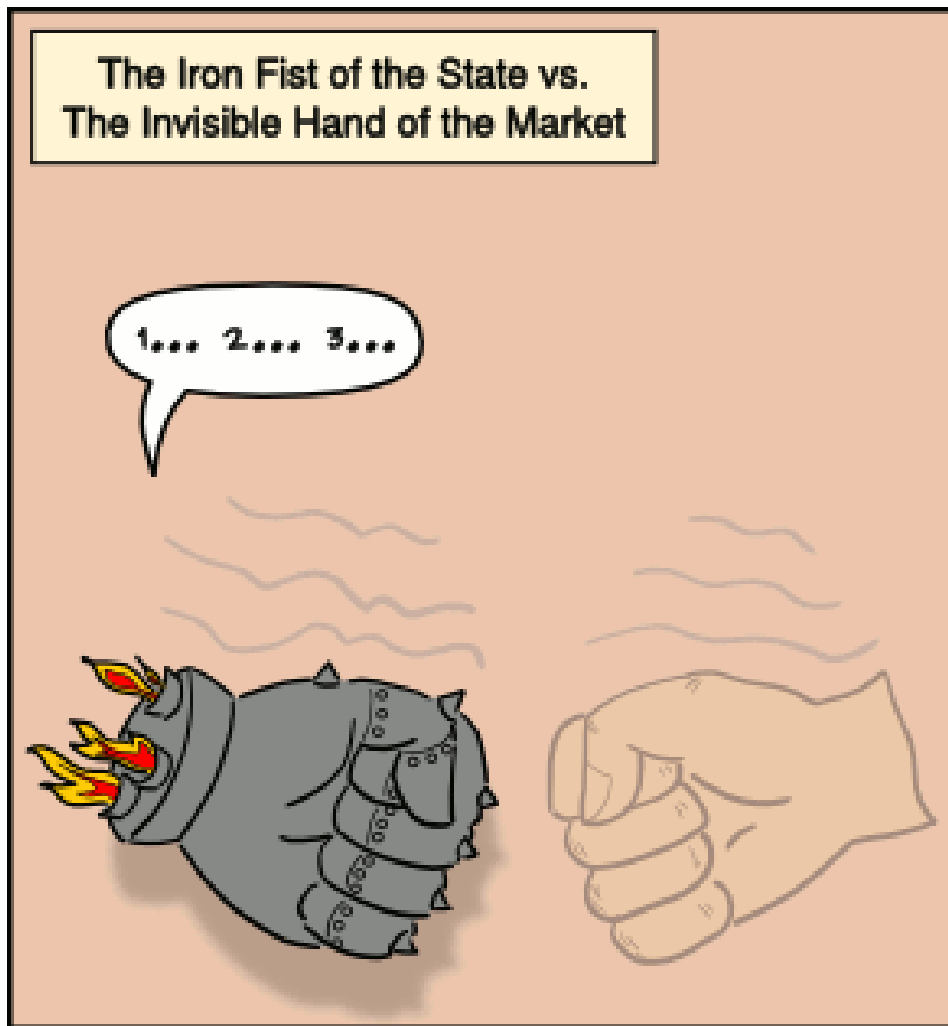
Tisíce žen dělaly totéž.

Z hladu a zoufalství začaly psát novou kapitolu volného trhu.

Pochopily, jak důležité je směřovat různé schopnosti.

KOORDINACE EKONOMIKY (REALITA)

TRŽNÍ ROVNOVÁHA

Konkurence na straně prodávajících a kupujících

- Konkurence **prodávajících** tlačí cenu dolů (cenová válka)
- Konkurence **kupujících** tlačí cenu nahoru (aukce)

Tržní rovnováha

- Nabízené množství se rovná poptávanému, takže nevzniká ani přebytek ani nedostatek
- Stabilní situace na trhu

PŘÍKLAD – TRH VAJEC

Původní rovnováha na trhu při ceně 2,70 Kč a množství 110 kusů

Vlivem reklamní kampaně „Vejce jsou zdravá“ dojde ke změně preferencí = lidé je začnou upřednostňovat

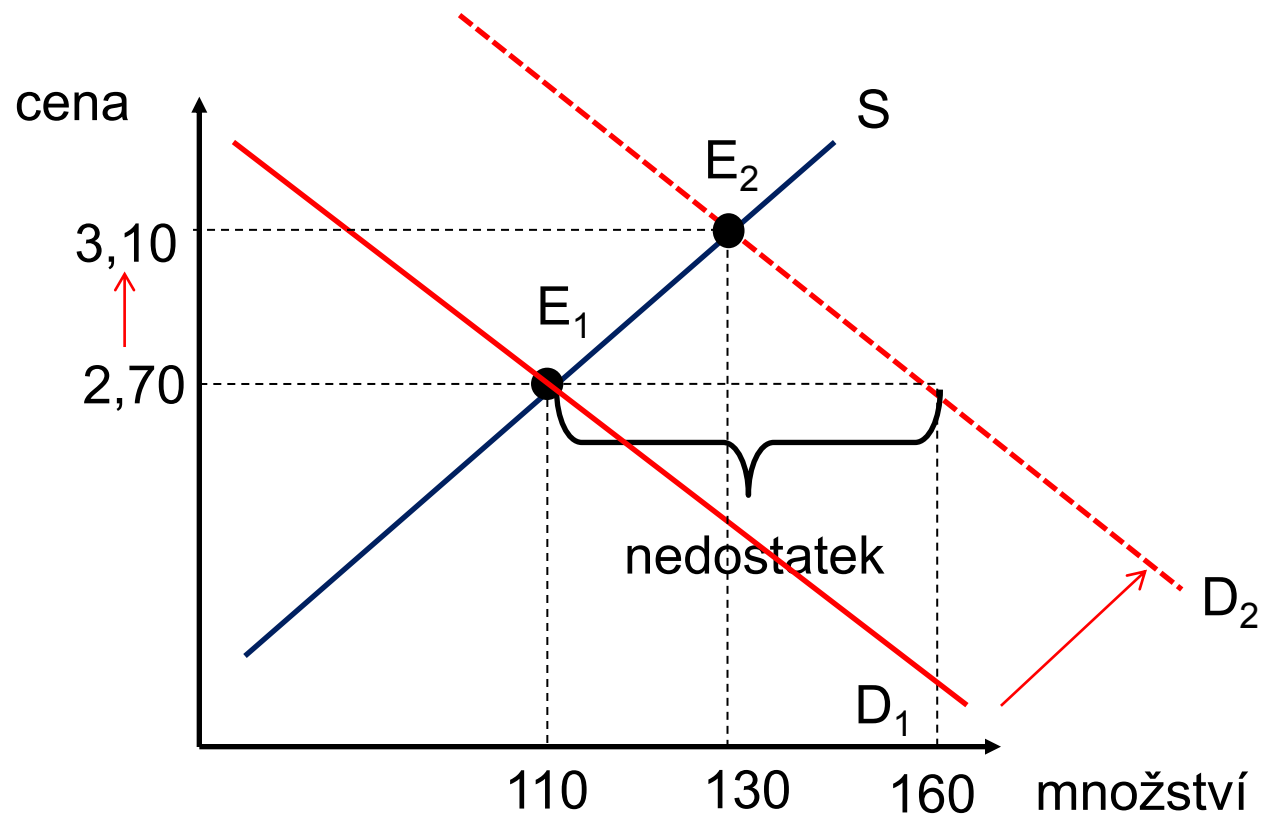
růst poptávky

- Vznikne krátkodobá nerovnováha (nedostatek)

PŘÍKLAD – TRH VAJEC

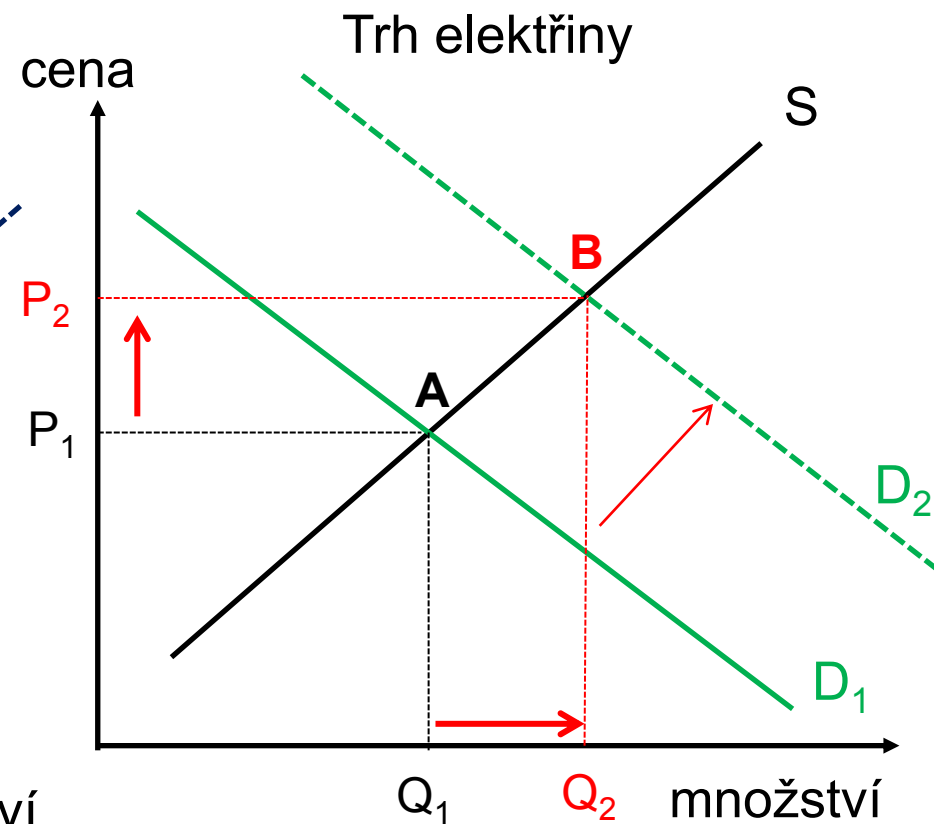
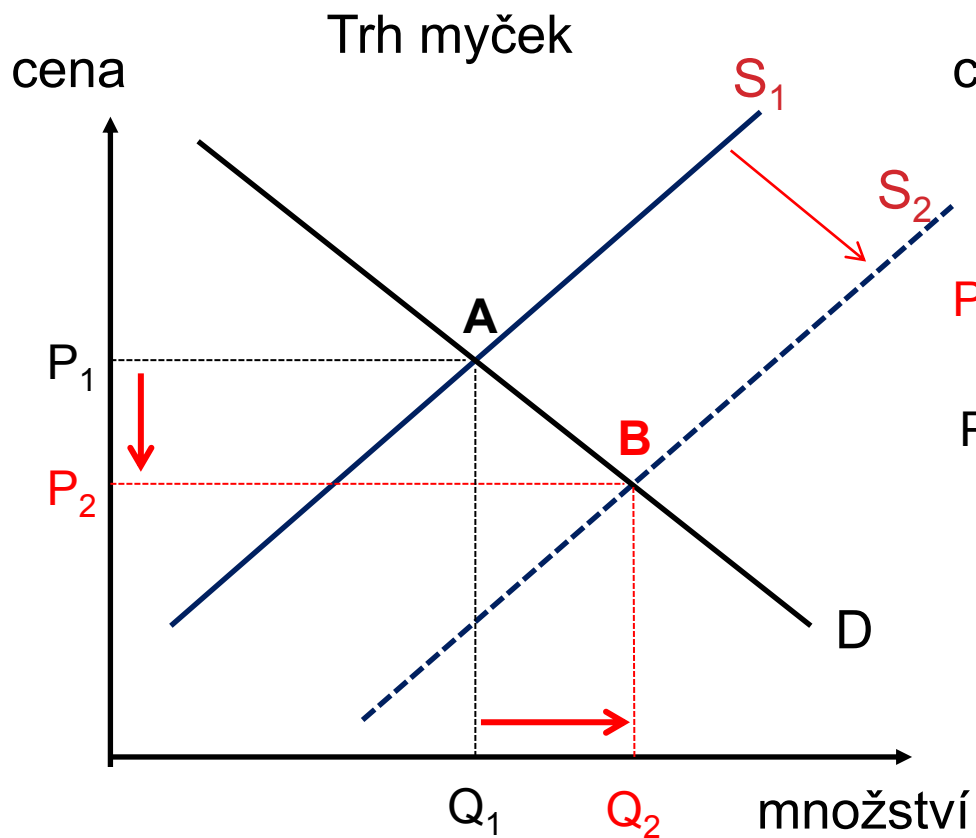
PŘÍKLAD - MYČKY

Konstrukčním zlepšením se výrobcům podařilo snížit náklady na výrobu myček nádobí.

Jaký to bude mít vliv na trhu myček?

Jaký to bude mít vliv na trhu elektřiny?

PŘÍKLAD – MYČKY

TRŽNÍ ROVNOVÁHA

Maximalizuje rovnovážná cena **blahobyt** prodávajících a kupujících?

Tržní rovnováha – odráží, jak trhy alokují vzácné zdroje

Na otázku, zda je tržní alokace žádoucí odpovídá **ekonomie blahobytu**

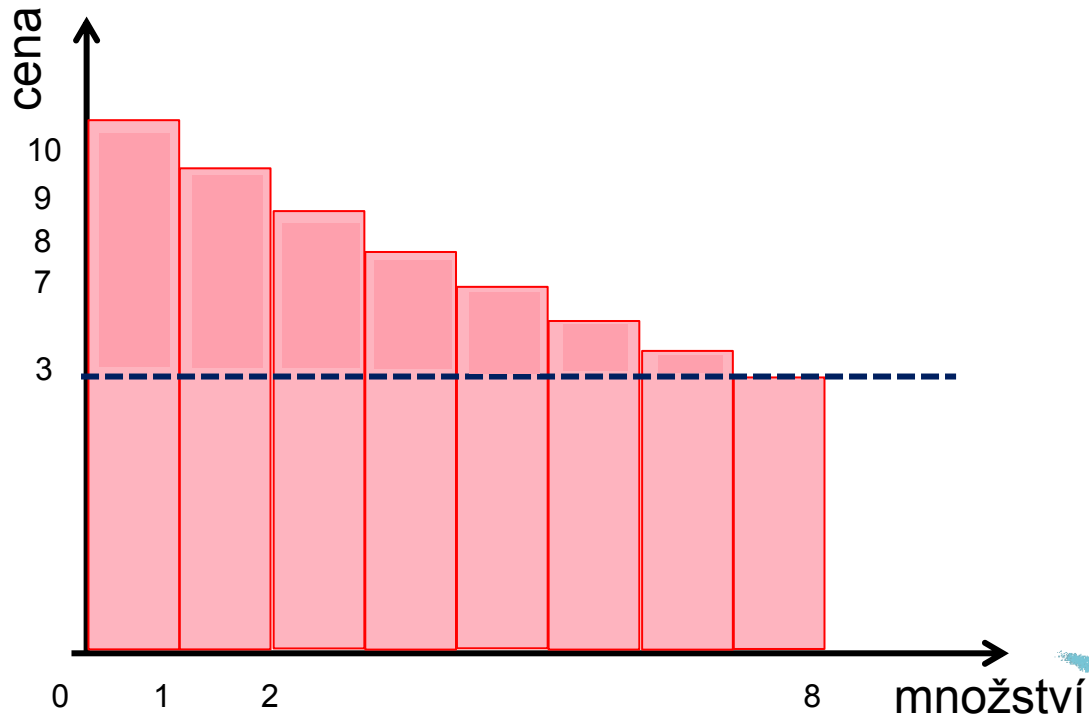

EKONOMIE BLAHOBYTU

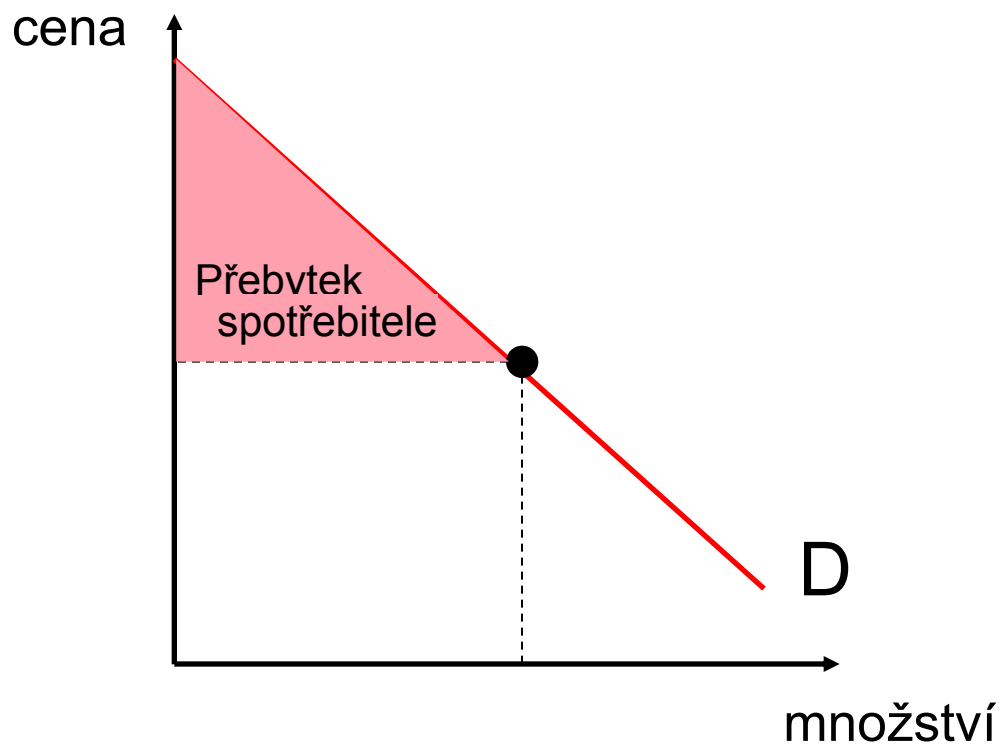
**= studium, jak alokace zdrojů ovlivňuje ekonomický blahobyt
nakupující i prodávající na trhu získávají
rovnováha na trhu maximalizuje celkový blahobyt
prodávajících a kupujících**

PŘEBYTEK SPOTŘEBITELE

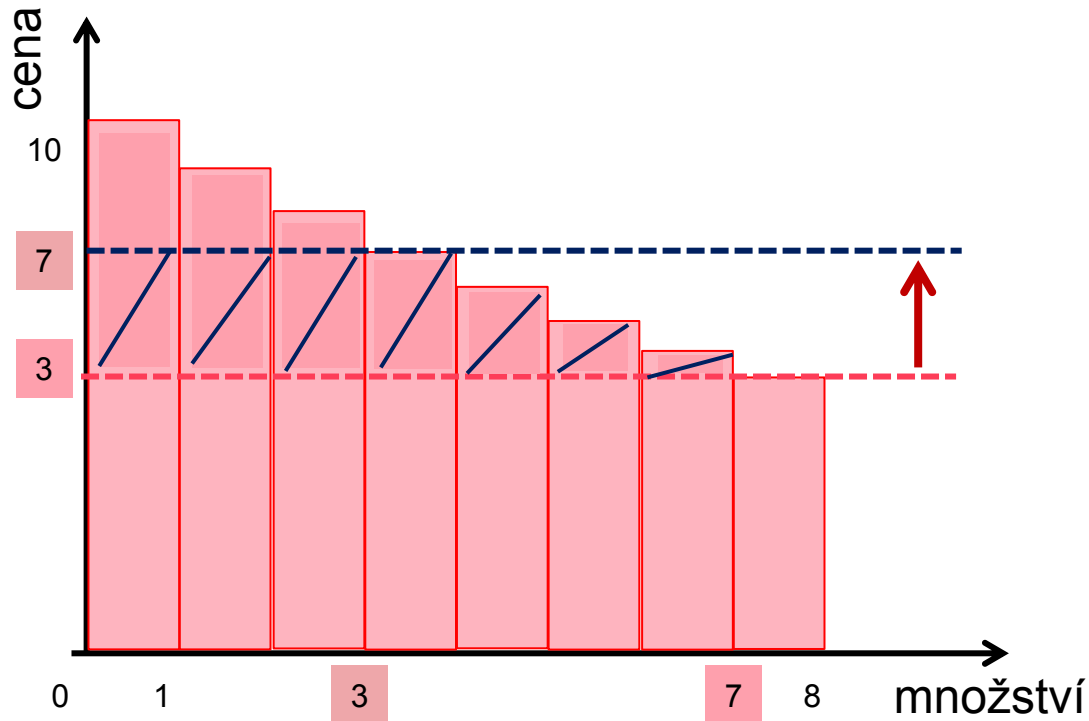
rozdíl mezi tím, co je kupující ochoten zaplatit, a tím, co skutečně zaplatí

PŘEBYTEK SPOTŘEBITELE

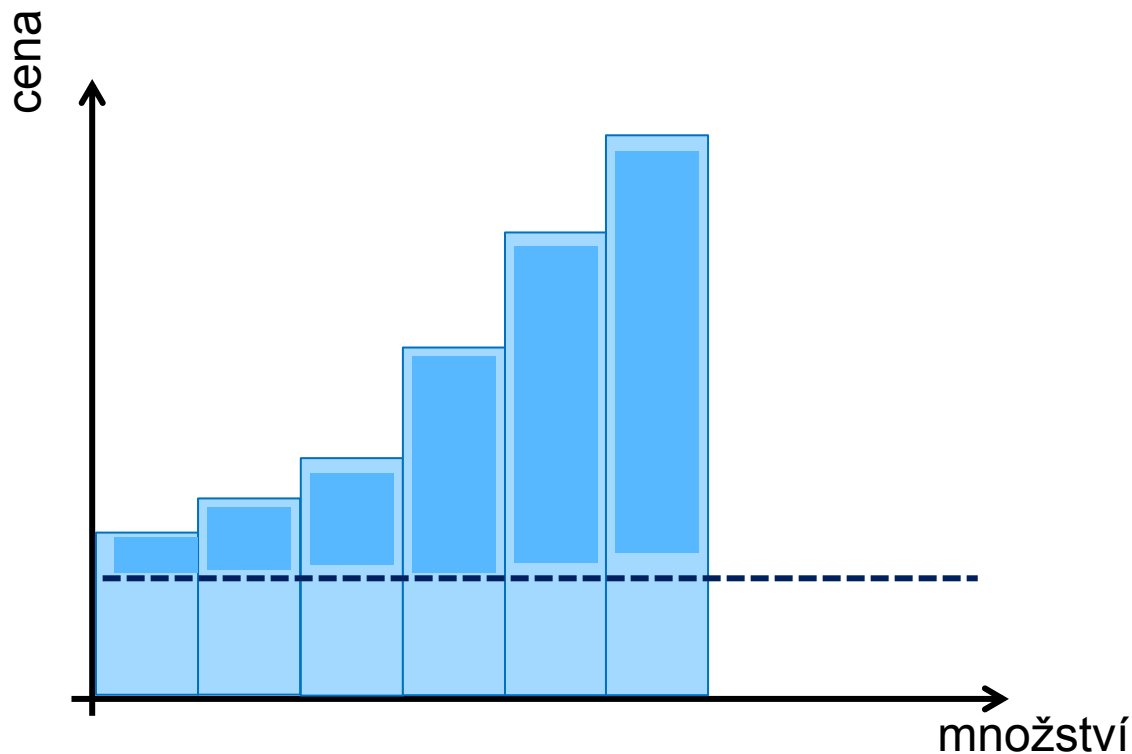
ZMĚNA PŘEBYTKU SPOTŘEBITELE

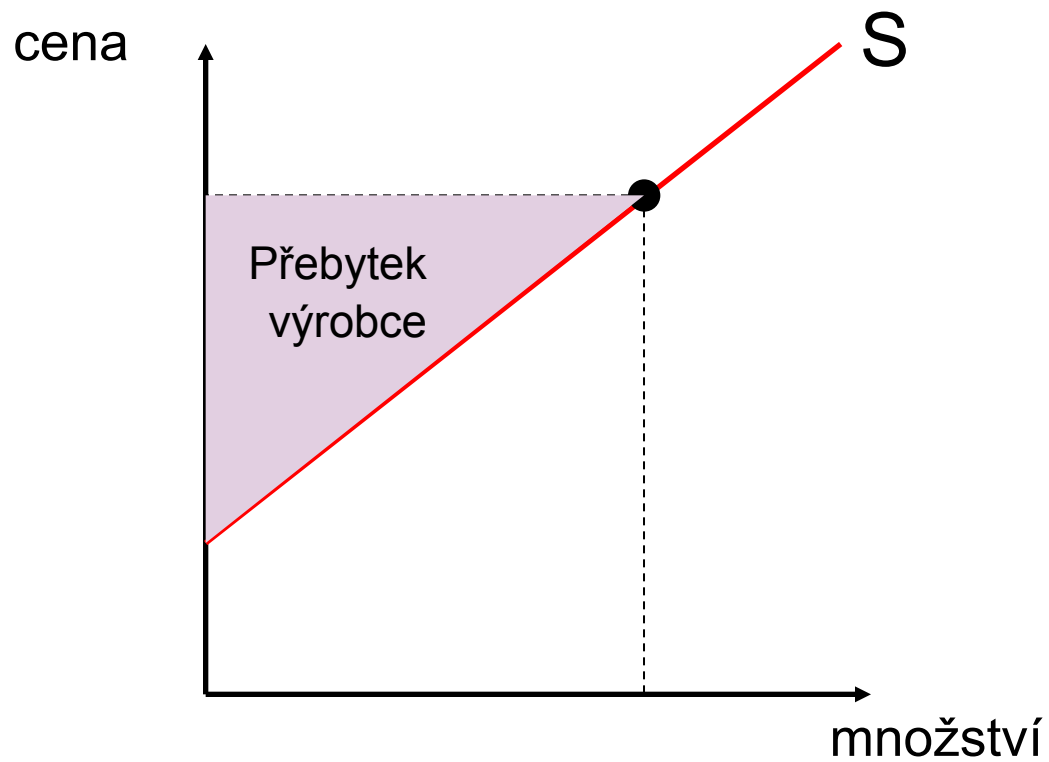

PŘEBYTEK VÝROBCE

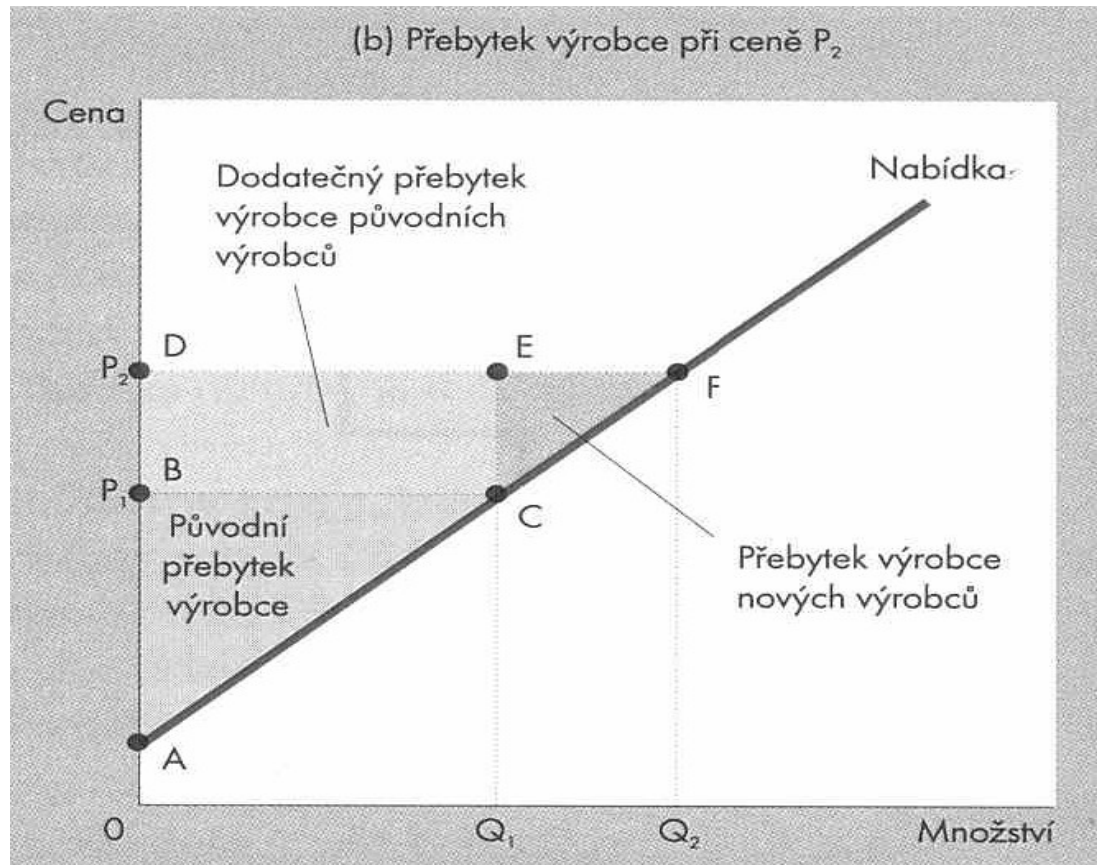
rozdíl mezi cenou, kterou prodávající sk
cenou, za kterou by byl ještě ochoten prodat

PŘEBYTEK VÝROBCE

ZMĚNA PŘEBYTKU VÝROBCE

CELKOVÝ PŘEBYTEK A EFEKTIVNOST

= přebytek spotřebitele + přebytek výrobce

efektivnost = taková alokace zdrojů, kdy je celkový přebytek všech členů společnosti maximální

rovnost = „spravedlivé“ rozdělení blahobytu mezi všechny členy společnosti

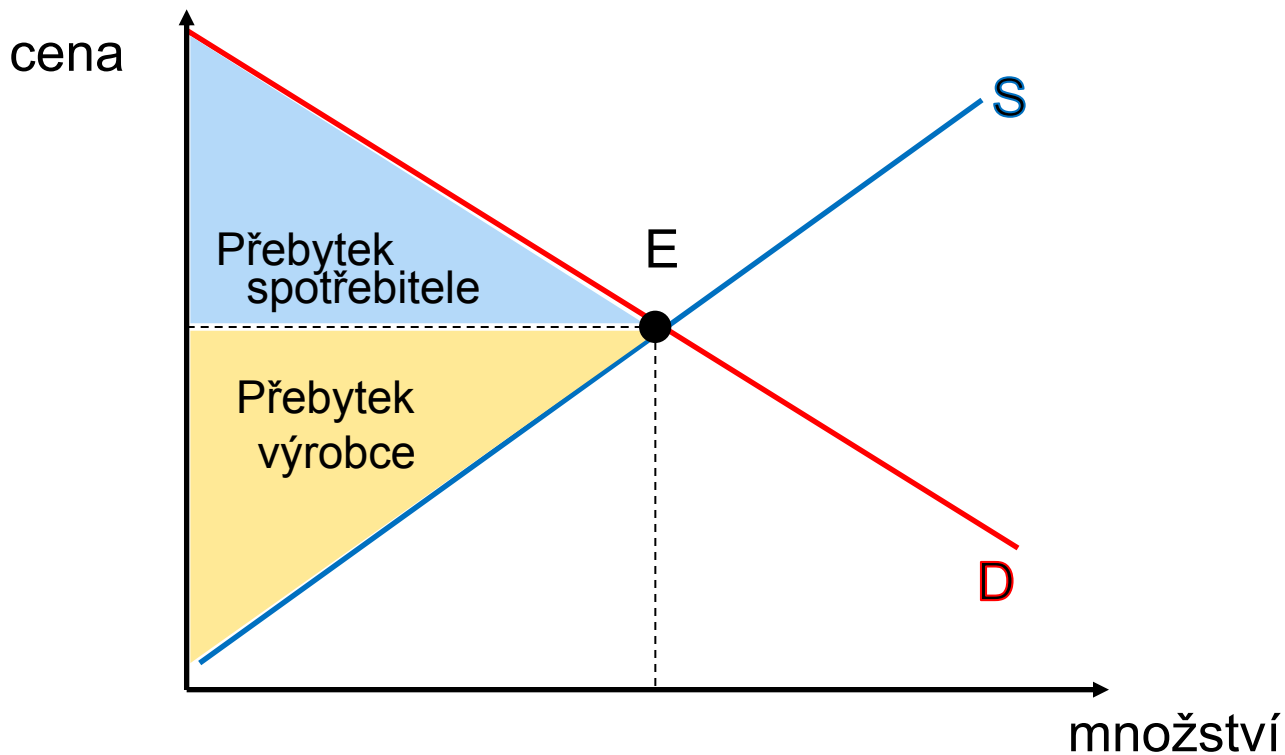
EFEKTIVNOST TRHU

Svobodné trhy:

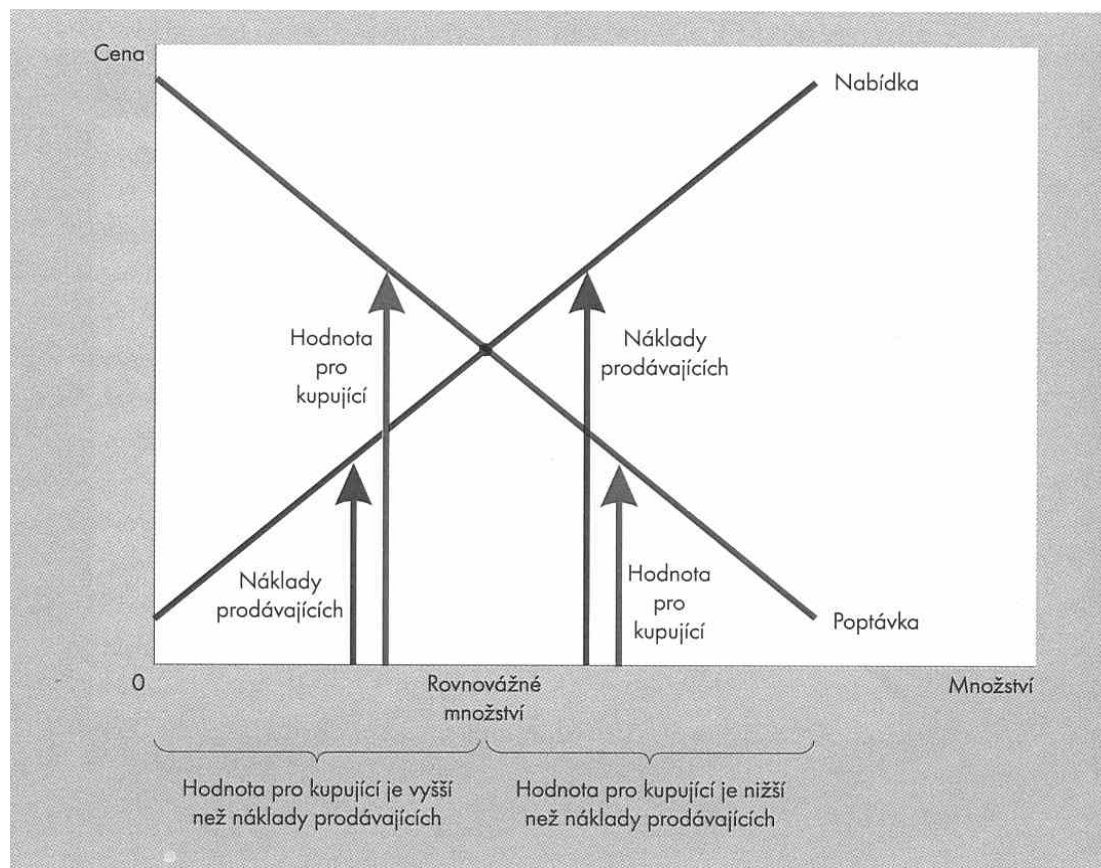
- „přidělují“ statky kupujícím, kteří si jich **nejvíce cení** (ochota platit)
- „přiřazují“ poptávku po statcích prodávajícím, kteří jsou **schopni vyrábět s nejnižšími náklady**

... je produkováno takové množství statků, které maximalizuje přebytek spotřebitele a výrobce

PŘEBYTKY PŘI TRŽNÍ ROVNOVÁZE

EFEKTIVNOST ROVNOVÁŽNÉHO MNOŽSTVÍ

OLYMPIJSKÝ FUNKCIONÁŘ BYL V RIU ZATČEN KVŮLI NEZÁKONNÉMU PRODEJI LÍSTKŮ

„Hickey je podle médií podezřelý, že předával vstupenky překupníkům, kteří je pak nabízeli na černém trhu za vysoké částky. K jeho zatčení došlo den poté, co policie v Riu zadržela muže s 800 nelegálně získanými lístky.

Brazilské úřady už dříve zatkly kvůli překupnictví vstupenek na olympijské hry čtyři zaměstnance britské společnosti THG Sports. Zároveň policie zabavila více než tisíc lístků, jež byly nabízeny za p

DANĚ A BLAHOBYT

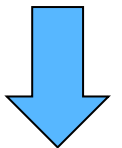
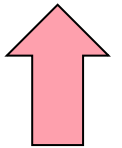
TAK TO JSTE VY, TEN DAŇOVÝ POPLATNÍK!
VÍTE, ŽE JSEM SI VÁS PŘEDSTAVOVAL HLoupĚJSÍHO?!

JAK OVLIVŇUJÍ DANĚ EKONOMICKÝ BLAHOBYT?

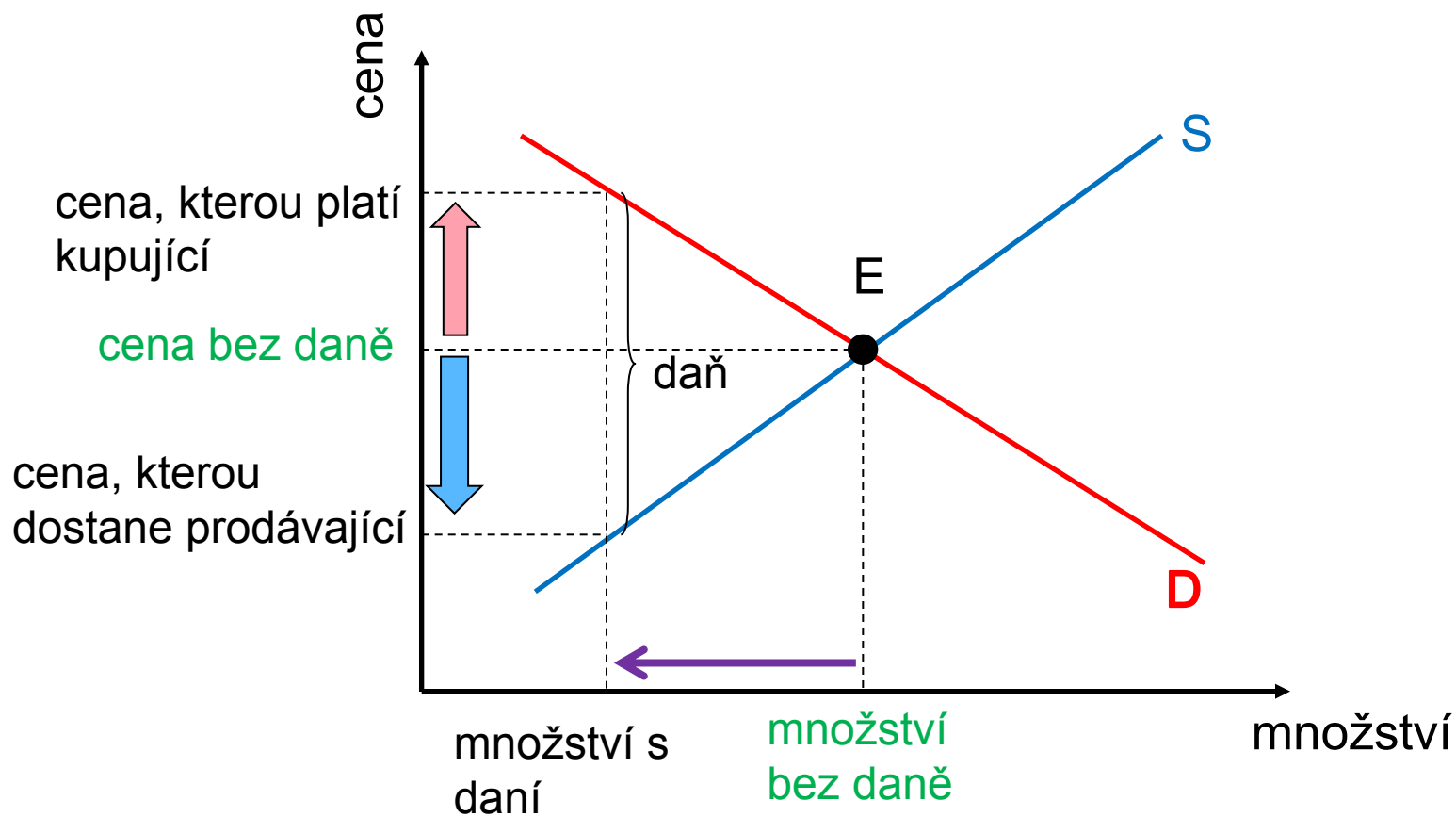
- ✓ Cena placená kupujícími se zvýší.
- ✓ Cena, kterou dostanou prodávající, klesne.

Ztráty mrtvé váhy

- snížení celkového přebytku
- vyvolané narušením trhu

DOPAD DANĚ

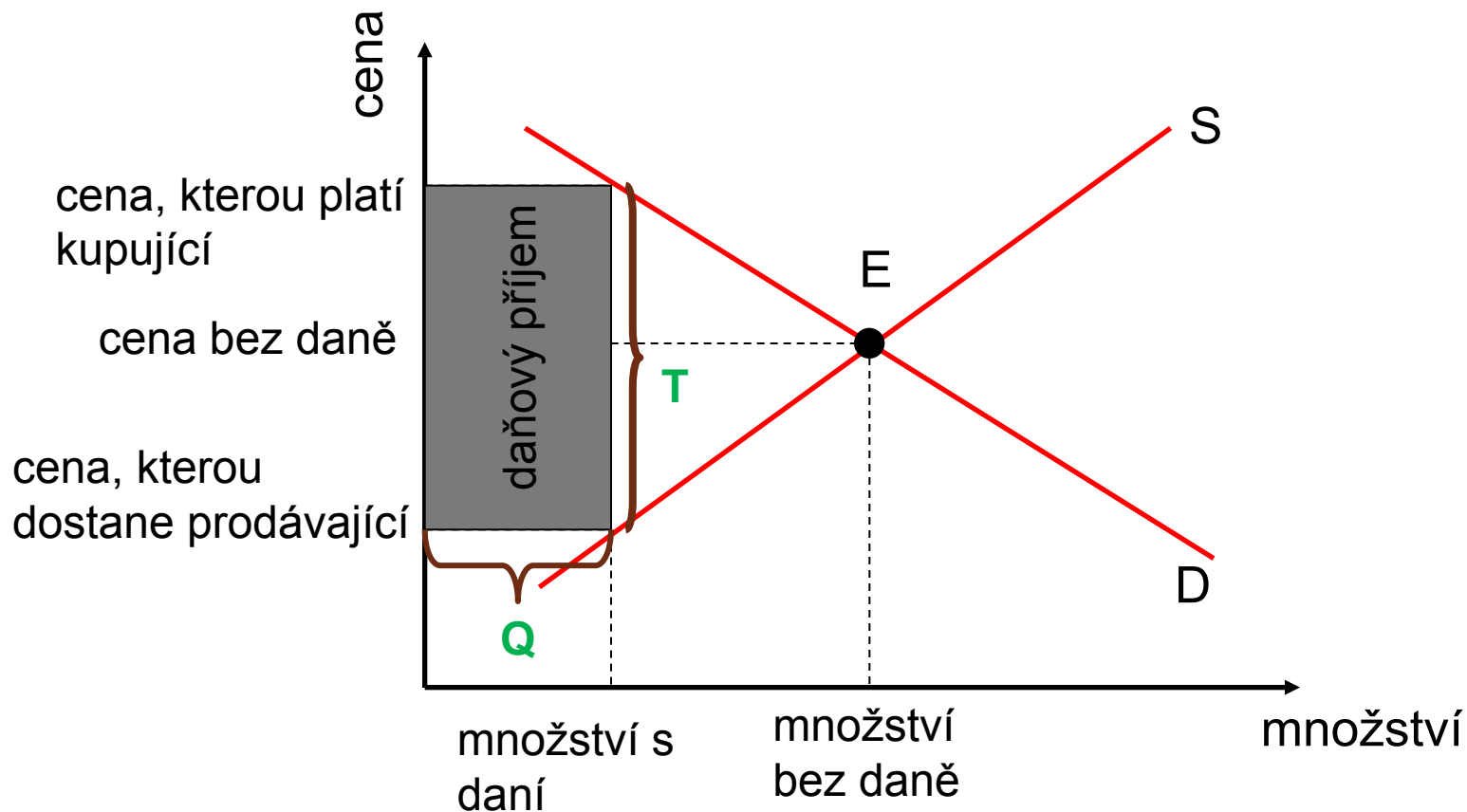
DAŇOVÝ PŘÍJEM

T = výše daně

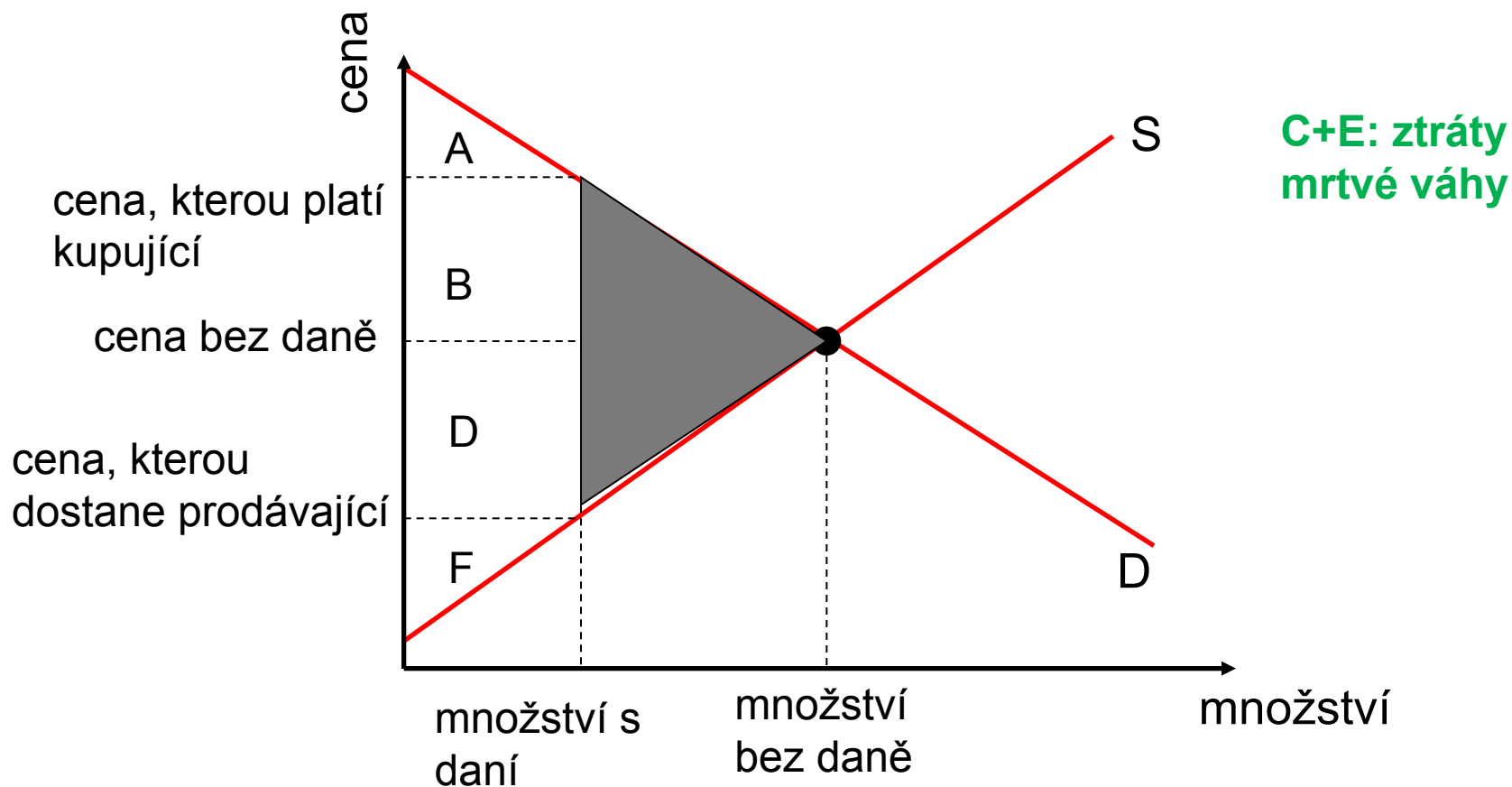
Q = prodané množství produktu

Daňový příjem státu = $T \times Q$

DAŇOVÝ PŘÍJEM

DOPAD DANĚ: ZTRÁTA MRTVÉ VÁLHY

DOPAD DANĚ

Změna:

- přebytku výrobce
- přebytku spotřebitele
- daňového příjmu

Ztráty spotřebitele a výrobce převýší příjem státu z daně

POKRAČOVÁNÍ PŘÍŠTĚ: 4. EKONOMIE VEŘEJNÉHO SEKTORU

